

19 september 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. M. Jeltens, advocaat te Amsterdam,

tegen:

wijlen [naam],
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tot [maand] 1977 priester van het Aartsbisdom Utrecht.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 23 mei 2014.

Op 18 juni 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], hoofd Bureau Officialaat van het Aartsbisdom Utrecht.

Op 28 augustus 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. M. Jeltens, advocaat te Amsterdam, alsmede door [naam], vertrouwenspersoon Platform Hulpverlening.

Namens het Bisdom is verschenen [naam].

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager komt uit een sterk gereformeerd gezin. Deze achtergrond maakte dat klager sterk worstelde met zijn homoseksuele geaardheid. Klager was bang dat hij in de hel terecht zou komen wanneer hij zou toegeven aan zijn homoseksuele gevoelens. Ook geloofde klager dat genezing mogelijk was en zocht daartoe hulp. Zo kwam klager bij een evangelisch therapeut terecht, maar ontdekte al snel dat zijn homoseksuele gevoelens bleven bestaan. Vervolgens ging klager op zoek naar een manier waarop hij zijn homoseksuele gevoelens kon beleven én een goede relatie met God kon hebben. Tijdens een eucharistieviering in 1983 op televisie zag klager aangeklaagde. Aangeklaagde boezemde vertrouwen in en sprak op een voor klager prettige manier over een liefdevolle God in plaats van een veroordelende God. Klager belde [organisatie] op en sprak met aangeklaagde. Klager wilde via aangeklaagde in aanraking komen met een God die hem zijn leven gunde. Aangeklaagde zei tegen klager dat het beter zou zijn om bij hem thuis verder te praten. Op deze uitnodiging is klager niet

ingegaan. Rond 1986 besloot klager weer contact op te nemen met aangeklaagde. Klager was vastgelopen in zijn gevoelens en zocht iemand om mee te praten. Aangeklaagde nodigde klager wederom bij hem thuis uit. Klager was 26 jaar oud. Dit keer ging klager wel in op die uitnodiging van aangeklaagde.

Aangeklaagde was hartelijk en aardig, maar oefende met zijn ogen en zijn stem een soort macht uit over klager. Klager voelde zich klein. Hij was aangeklaagde dankbaar dat hij met hem wilde spreken. In eerste instantie was het een prettig gesprek. Al snel maakte aangeklaagde duidelijk dat klager straf verdiende omdat hij pas zo laat bij aangeklaagde gekomen was en niet direct de eerste keer dat hij opbelde op zijn uitnodiging was ingegaan. Aangeklaagde sommeerde klager om over zijn knie te komen liggen, wat klager deed. Vervolgens begon aangeklaagde op de billen van klager te slaan, dit ging van zachtjes naar steeds harder. Op een gegeven moment gebruikte aangeklaagde een tafeltennisbatje om klager mee te slaan. Klager voelde dat aangeklaagde een erectie kreeg. Na verloop van tijd trok aangeklaagde zijn broek uit en ook aangeklaagde moest zijn broek uit trekken. Klager werd weer op zijn billen geslagen door aangeklaagde. Na enige tijd te zijn geslagen, moest klager zijn broek en zijn onderbroek helemaal uit trekken en naar het bed van aangeklaagde lopen. Aangeklaagde deed zijn onderbroek ook uit en sommeerde klager weer om over zijn knie te komen liggen. Klager voelde wederom de erectie van aangeklaagde. Aangeklaagde begon klager opnieuw te slaan, afwisselend met zijn vlakke hand en het tafeltennisbatje. Tijdens het slaan riep aangeklaagde dat klager straf verdiende. Klager merkte dat aangeklaagde steeds meer opgewonden werd naar gelang klager harder schreeuwde. Vervolgens stopte klager een vinger en daarna meerdere vingers in de anus van klager. Ook drong hij met het handvat van het tafeltennisbatje de anus van klager binnen. Klager schreeuwde van de pijn en hilde. Terwijl het handvat van het tafeltennisbatje in zijn anus zat, merkte klager dat aangeklaagde een orgasme kreeg tegen zijn lichaam aan. Aangeklaagde verlangde vervolgens van klager dat hij hem ook zou slaan. Klager kon dat niet.

Hierna droeg aangeklaagde klager op om te gaan douchen en kwam bij hem staan onder de douche. Aangeklaagde zeepte klager helemaal in, waarbij hij met name oog had voor diens billen. Daarna droogde hij klager nauwkeurig af en zei tegen klager dat hij weer op het bed moest gaan liggen. Op het bed smeerde aangeklaagde klager in met babyolie, waarbij hij zich weer concentreerde op de billen van klager. Deze handelingen pleegde aangeklaagde op een liefdevolle wijze, waardoor klager in grote verwarring raakte werd. Immers, kort daarvoor had aangeklaagde klager op gewelddadige wijze benaderd en was daarbij zijn lichaam binnengedrongen.

Bij deze eenmalige gebeurtenis is het gebleven. Wel heeft aangeklaagde klager nadien nog lange tijd telefonisch en per brief benaderd. Zo schreef hij aan klager dat hij nog meer straf verdiende.

2.2. Klager kan nog steeds de pijn voelen die hij had na hetgeen aangeklaagde hem aan had gedaan. Het seksuele leven van klager is daardoor beïnvloed. Zo heeft klager een afschuw voor sperma en durft hij geen erectie te krijgen. Ook heeft klager een aantal fobieën ontwikkeld. Hij durft niet alleen met de trein of de bus te gaan en wil altijd bij de uitgang zitten, zodat hij weg kan. Klager vindt het moeilijk om mensen aan te raken en durft eigenlijk zijn huis niet uit.

Het vertrouwen van klager in de godsdienst is ernstig geschaad door toedoen van aangeklaagde. Terwijl klager heil zocht bij aangeklaagde vanwege zijn homoseksuele geaardheid in relatie tot zijn geloof, werd hij juist (fysiek en seksueel) gestraft. Aangeklaagde heeft klager zijn levensvreugde ontnomen. Door het misbruik door aangeklaagde heeft klager

zijn opleiding voortijdig gestaakt. Een poging de opleiding tot [beroep] te volgen is niet geslaagd, omdat klager het lichamelijke contact niet kon verdagen.

Klager is zeven keer in therapie geweest, maar komt niet over het misbruik door aangeklaagde heen. Momenteel staat hij op de wachtlijst voor een achtste therapie.

2.3. Klager wenst erkenning te ontvangen voor hetgeen hem destijds door aangeklaagde is aangedaan. Voorts wil klager met zijn klacht bijdragen aan het voorkomen van misbruik binnen de R.-K. Kerk.

Bij een gegrondverklaring van zijn klacht, wenst klager een financiële tegemoetkoming te ontvangen voor het leed dat hem is aangedaan.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. [Naam] heeft in zijn schriftelijke reactie gesteld dat het gelet op de reeds verstreken tijd lastig is om informatie te vergaren uit de periode waarin het seksueel misbruik plaats zou hebben gevonden. Echter, op basis van de overgelegde steunbewijzen moet geconcludeerd worden dat de door klager omschreven gebeurtenissen aannemelijk zijn.

[Naam] heeft ter zitting namens het Aartsbisdom spijt betuigd en verontschuldigen aan klager aangeboden voor hetgeen aangeklaagde hem heeft aangedaan.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer 28 jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenis die klager schetst heeft plaatsgevonden. Tijdens een bezoek van klager aan aangeklaagde heeft aangeklaagde klager over de knie gelegd en hem geslagen, hem zich laten uitkleden en hem wederom geslagen, met zijn vinger(s) en een tafeltennisbatje binnengedrongen in de anus van klager en heeft aangeklaagde een orgasme gekregen tegen het lichaam van klager aan. Voorts heeft aangeklaagde het lichaam van klager betast onder de douche en vervolgens ingesmeerd met baby lotion, waarbij klager wederom is betast aan de billen.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Daarnaast wordt zijn

verklaring ondersteund door een briefwisseling tussen klager en aangeklaagde uit 1998. Hieruit komt naar voren dat er een ontmoeting is geweest tussen klager en aangeklaagde waarbij klager door aangeklaagde werd geslagen op zijn billen. Aangeklaagde gebruikt in zijn brief daartoe het woord 'spanking'.

Voorts wordt de klacht van klager ondersteund door een tweetal reeds gegrond verklaarde klachten jegens aangeklaagde, bij de Klachtencommissie bekend onder de nummers 2013W1068 en 2012T678. In beide zaken werden de desbetreffende klagers eveneens bij aangeklaagde thuis uitgenodigd en mondde een aanvankelijk prettig gesprek uit in het op een seksueel gewelddadige manier benaderen van de klagers door aangeklaagde. In het dossier zit tevens een toestemmingsverklaring met nummer 2013W1132 en een toestemmingsverklaring met nummer 2010-2282, waaruit wederom blijkt dat een gesprek met aangeklaagde uitmondde in een lichamenlijk contact waarbij aangeklaagde de geslachtsdelen van de desbetreffende klager betastte.

Een en ander in onderlinge samenhang bezien draagt naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende bij om het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde aannemelijk te achten.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van het geestelijk gezag dat aangeklaagde had en in een situatie waarin klager in geestelijke nood verkeerde hoogst kwalijk is geweest. Alhoewel klager tijde van het misbruik 26 jaar oud was, was aangeklaagde voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen. Klager worstelde sterk met zijn geaardheid in relatie tot zijn geloof. In aangeklaagde zag klager de persoon die hem kon helpen om in aanraking te komen met een liefdevolle God die zijn geaardheid niet zou veroordelen. Aangeklaagde heeft van zijn positie als geestelijk leidsman en van de kwetsbare positie waarin klager verkeerde misbruik gemaakt.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Bisschop van het Aartsbisdom Utrecht de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 19 september 2014 door mr. T.F.A.M. Hoogenboom, voorzitter, drs. L. Erfmeyer en mr. F.J.M. Walstock, leden, bijgestaan door mr. L.P. Stapel, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.